

EKSĀMENS EKONOMIKĀ
vidusskolai
 2014
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

1. uzdevums (21 punkts).

Apvelc ar apli pareizās atbildes burtu! (Katram jautājumam ir tikai viena pareiza atbilde.)

Aizpilda skolotājs:

1. Uz ražošanas iespēju robežas (līknes) jebkurš punkts parāda, ka valsts ekonomikā pieejamie resursi
 - A nav izmantoti pietiekami efektīvi
 - B ir pilnīgi un efektīvi izmantoti
 - C tiek izmantoti tā, ka nevar sasniegt doto ražošanas līmeni
 - D tiek izmantoti tā, ka var sasniegt vēl lielākus preces ražošanas apjomus

1. _____

2. Tirgus ekonomikas apstākļos ražotāju un patērētāju rīcību tirgū nosaka
 - A ražotāju spēja tirgū piegādāt noteiktu preču daudzumu
 - B pircēju vēlme nopirkt noteiktu preču daudzumu
 - C preces cena
 - D valsts (valdība un centrālā banka)

2. _____

3. Ja pārdevējs pazeminās preces K cenu, tad
 - A preces K pieprasījuma līkne nobīdīsies pa labi
 - B preces K piedāvājuma līkne nobīdīsies pa kreisi
 - C palielināsies preces K pieprasītais daudzums
 - D palielināsies preces K piedāvātais daudzums

3. _____

4. Ja pārdevējs paaugstina preces K cenu un tas izraisa preces L pieprasījuma samazināšanos, šīs preces ir
 - A normālas preces
 - B kopā lietojamas preces
 - C savstarpēji aizvietojamās preces
 - D luksusa preces

4. _____

5. Tirgus līdzsvars nozīmē, ka
 - A pieprasījums ir vienāds ar piedāvājumu
 - B pieprasītais daudzums ir vienāds ar piedāvāto daudzumu
 - C preces cena paliks nemainīga
 - D preces piedāvājums ir elastīgs

5. _____

6. Ja tirgū preces cena ir zemāka par tirgus līdzsvara cenu, tad
 - A piedāvātais daudzums ir lielāks par pieprasīto daudzumu un preces cena paaugstināsies
 - B piedāvātais daudzums ir lielāks par pieprasīto daudzumu un preces cena pazemināsies
 - C preces pieprasītais daudzums ir lielāks par piedāvāto daudzumu un preces cena pazemināsies
 - D preces pieprasītais daudzums ir lielāks par piedāvāto daudzumu un preces cena paaugstināsies

6. _____

Uzmanību! 1. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

1. uzdevuma turpinājums

7. Pieņemsim, ka preces cena tiek paaugstināta par 6,2% un pieprasītais daudzums samazinās par 8,4%, tad pieprasījuma (cenas) elastība ir
A elastīga
B neelastīga
C vienādota
D pēc dotās informācijas nevar izdarīt secinājumu par pieprasījuma elastību 7. _____
8. Kuras konkurences apstākļos apavu tirgū tiks piedāvāts plašāks (daudzveidīgāks) apavu sortiments?
A pilnīgas konkurences
B monopolistiskās konkurences
C oligopola
D monopola 8. _____
9. Pieņemsim, ka tehnoloģiju pilnveides rezultātā palielinās preces A piedāvājums. Kā tas ietekmēs preces A cenu un nopirkto preces daudzumu?
A preces A cena samazināsies, nopirktais daudzums palielināsies
B preces A cena samazināsies, un nopirktais daudzums arī samazināsies
C preces A cena paaugstināsies, un nopirktais daudzums palielināsies
D preces A cena paaugstināsies, un nopirktais daudzums samazināsies 9. _____
10. Pieņemsim, ka tirgū samazinās preces A pieprasījums. Kā mainīsies preces A cena un tās piedāvātais daudzums?
A cena samazināsies; piedāvātais daudzums samazināsies
B cena samazināsies; piedāvātais daudzums palielināsies
C cena paaugstināsies; piedāvātais daudzums palielināsies
D cena paaugstināsies; piedāvātais daudzums samazināsies 10. _____
11. Kuru ekonomiskās politikas veidu īsteno valdība, kuru – centrālā banka?
A valdība – monetāro; centrālā banka – fiskālo
B valdība – fiskālo; centrālā banka – monetāro
C valdība – fiskālo un monetāro; centrālā banka – tikai monetāro
D valdība – tikai fiskālo; centrālā banka – gan fiskālo, gan monetāro 11. _____
12. Kāda ekonomiskā politika būtu jāīsteno, ja ekonomikā ir lejupslīde?
A stimulējošā fiskālā un stimulējošā monetārā
B stimulējošā fiskālā un ierobežojošā monetārā
C ierobežojošā fiskālā un stimulējošā monetārā
D ierobežojošā fiskālā un ierobežojošā monetārā 12. _____
13. Bezdarba līmenis paaugstinās, ja ekonomikā ir
A lejupslīde
B mērena inflācija
C virsotnes fāze
D samazinātas kredītprocentu likmes 13. _____
14. Valstī gada laikā ir palielinājies reālais IKP. Tas ļauj izdarīt secinājumu, ka
A valstī ir bijusi ekonomikas izaugsme
B valstī ir samazinājies ražošanas apjoms
C valstī ir palielinājies bezdarba līmenis
D lai pārliecinātos par A, B, C secinājuma pareizību, ir nepieciešama papildus informācija 14. _____

Uzmanību! 1. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

1. uzdevuma turpinājums

15. Kurš bezdarba veids varētu pieaugt, ja no darba atbrīvo strādniekus un viņu vietā darbu veic roboti?
A frikcionālais
B cikliskais
C strukturālais
D neviens no augstāk minētajiem
16. Kā mainīsies izsniegto kredītu apjoms, ja paaugstināsies kredītu procentu likme?
A palielināsies
B samazināsies
C saglabāsies iepriekšējais
D trūkst informācijas, lai varētu paredzēt
17. Lai uzņēmumi palielinātu ražošanas apjomus, centrālajai bankai vajadzētu
A paaugstināt obligāto rezervju normu
B atklātā finanšu tirgū pārdot valūtu, vērtspapīrus
C par zemākiem procentiem aizdot naudu komercbankām
D pārdot valsts obligācijas iekšzemes uzņēmumiem
18. Izmaksu inflāciju izraisa
A reālā IKP pieaugums
B valdība, samazinot izdevumus
C centrālā banka, pārdodot valūtu, vērtspapīrus
D naftas eksportētāji, paaugstinot naftas cenas
19. Pilnīga nodarbinātība valstī ir, ja
A bezdarba līmenis ir 0%
B visi iedzīvotāji ir nodarbināti
C nav cikliskā bezdarba
D cikliskais, frikcionālais un strukturālais bezdarbs (kopā) nepārsniedz 5%
20. Uzņēmuma pamatlīdzekļi palielināsies, ja uzņēmums
A nopirks izejvielas
B palielinās noliktavā gatavās produkcijas krājumus
C bankas kontā glabās vairāk naudas
D nopirks darbagaldu
21. Ja eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru paaugstināsies (eiro kļūs „stiprāks”), tad
A eirozonas valstu eksports uz ASV palielināsies
B ASV tūristi vairāk apmeklēs eirozonas valstis
C eirozonas valstis vairāk gribēs importēt ASV preces, pakalpojumus
D samainot 100 ASV dolārus, varēs iegūt vairāk eiro

15. _____

16. _____

17. _____

18. _____

19. _____

20. _____

21. _____

Kopā par
1. uzd.:

2. uzdevums (8 punkti).

Ir dotas divas tabulas. Izlasi rūpīgi 2. tabulā dotos likuma/līknes skaidrojumus un piemērus! Nosaki, kura likuma / kuras līknes darbībai tie atbilst, un ieraksti 1. tabulā norādītajās ailēs katram likumam / katrai līknei atbilstošo 2. tabulas skaidrojuma ciparu un piemēra burtu! (Uzmanību! Ir arī lieki skaidrojumi un piemēri.)

1. tabula

Likums/līkne	Likuma skaidrojums (ieraksti ciparu)	Piemērs (ieraksti burtu)
Pieprasījuma likums		
Filipa līkne		
Galējā derīguma mazināšanās likums		
Piedāvājuma likums		

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

2. tabula

Likuma/līknes skaidrojums	Piemērs
1 Palielinot preces patēriņu par vienu vienību, katras nākamās preces vienības galējais derīgums palielinās.	A Ilonai ļoti garšo šokolādes saldējums. Lai arī viņai pietika naudas četriem saldējumiem, viņa nopirka tikai divus.
2 Pircēju (patērētāju) vēlme un spēja par noteiktu cenu iegādāties noteiktu preču daudzumu noteiktā laikā un noteiktā vietā.	B Pilsētā uzcēla jaunu konditorejas cehu, un kūku cena pazeminājās.
3 Sakarība: par zemāku cenu patērētāji grib un spēj nopirkt lielāku preces daudzumu, ja pārējie nosacījumi paliek nemainīgi.	C Pilsētā notika sporta svētki, un viesnīcās visas vietas bija aizņemtas.
4 Palielinot preces patēriņu par vienu vienību, katras nākamās preces vienības galējais derīgums mazināsies.	D Gada inflācijas temps 2007. gada aprīlī Latvijā sasniedza jaunu rekordu – 17,5%. Bezdarbs sasniedza zemāko līmeni pēdējos desmit gados.
5 Ražotāja vēlme un spēja par noteiktu cenu saražot un piegādāt tirgū preces noteiktu daudzumu noteiktā laika periodā.	E Uzņēmums „Lote” pieņēma darbā trīs strādniekus, jo prognozēja, ka nozarē būs cenu kāpums.
6 Parāda apgrieztu sakarību starp inflāciju un bezdarba līmeni.	F Preču izpārdošanas akcijas rezultātā veikals „Ritms” šonedēļ pārdeva par 10% vairāk televizoru.
7 Par augstāku cenu ražotāji grib un spēj saražot tirgum lielāku preces daudzumu, ja pārējie nosacījumi paliek nemainīgi.	

Kopā par
2. uzd.:

3. uzdevums (10 punkti).

Izvērtē apgalvojumus! Ar X atzīmē, vai apgalvojums ir pareizs (jā) vai nepareizs (nē)! Uzraksti katram apgalvojumam ekonomisku pamatojumu!

Apgalvojums	Jā	Nē	Pamatojums
Ja valstī ir augsts inflācijas temps, parasti ir arī augsts bezdarba līmenis.			
Ja tiek paaugstināti elektroenerģijas tarifi, mājsaimniecības elektrības patēriņš būtiski samazinās.			
Vidējā izglītība Latvijā ir sabiedriska prece (pakalpojums).			
Preces cenas griesti tiek noteikti zemāki par tirgus līdzsvara cenu.			
Ja valstī palielinās tīrais eksports, iekšzemes kopprodukts šajā valstī samazinās.			

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

Kopā par
3. uzd.:

4. uzdevums (6 punkti).

Atzīmē ar X atbilstošo apgalvojuma turpinājumu! Vienā rindā var būt vairāki X.

Situācija	bezdarbnieks	ekonomiski aktīvs iedzīvotājs	ekonomiski neaktīvs iedzīvotājs
Andris ir students, viņš arī nestrādā algotu darbu. Tātad viņš ir			
Valdis meklē darbu un ir reģistrējies Nodarbinātības valsts aģentūrā. Tātad viņš ir			
Anna dzīvo mājās ar savu mazo meitiņu un saņem „māmiņas algu”. Tātad viņa ir			
Kārlis ir skolotājs ģimnāzijā. Tātad viņš ir			
Pēteris šobrīd nestrādā algotu darbu, bet gaida, kad draugi viņam piedāvās interesantu nodarbošanos par labu samaksu. Tātad viņš ir			

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

Kopā par

4. uzd.:

Kopā par
1. daļu:

EKSĀMENS EKONOMIKĀ
vidusskolai
 2014
 SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

1. uzdevums (15 punkti).

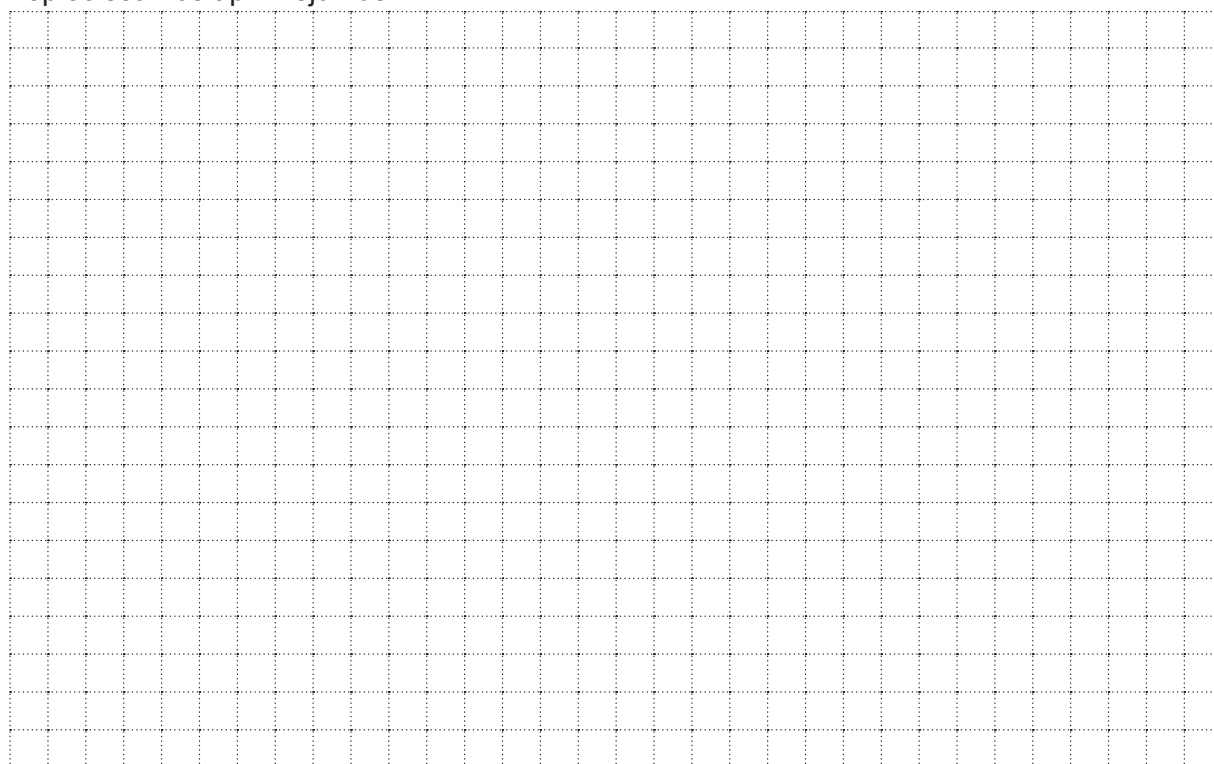
1.1. Izmantojot tabulā dotos datus par preces pieprasījumu un piedāvājumu, veic aprēķinus un aizpildi tukšās vietas tabulā!

Aizpilda skolotājs:

1 Cena (eiro)	2 Pieprasītais daudzums (kg)	3 Piedāvātais daudzums (kg)	4 Pārpalikums „+”, iztrūkums „-” vai līdzsvars „+/-” (kg)	5 Pārdotais daudzums (kg)	6 Pārdevēja ieņēmumi (eiro)
0,40	900			100	
0,80	500		-350		
1,00		300	-100		
1,20		400			360
1,60		650		200	

1.1. _____

1.2. Izmantojot tabulas 1, 2, 3 ailes datus, uzzīmē pieprasījuma un piedāvājuma grafiku! Uzraksti nepieciešamos apzīmējumus!

1.2. _____

1.3. Izmantojot grafiku, nosaki:

- tirgus līdzsvara cenu _____ eiro,
- tirgus līdzsvara daudzumu _____ kg!

Uzmanību! 1. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

1.3. _____

1. uzdevuma turpinājums

1.4. Aprēķini, kā mainīsies preces pieprasītais daudzums, cena un pieprasījuma elastība, ja tās cena palielinās no 0.40 eiro uz 0.80 eiro! Parādi aprēķina gaitu!

- pieprasītais daudzums (%) _____
- cena (%) _____
- pieprasījuma elastības koeficients (Uzraksti formulu un pēc tās veic aprēķinus!)

1.4. _____

1.5. Uzraksti!

Pieprasījums pēc preces ir _____ (elastīgs, neelastīgs, vienādots),
jo _____

1.5. _____

Kopā par
1. uzd.:

2. uzdevums (10 punkti).

Uzņēmums ir saražojis 1000 pāru apavu.

2.1. Ražošanas izmaksas bija šādas:

- () izejvielu iegāde 40 640 eiro
- () kredītprocentu maksājumiem 520 eiro
- () telpu īre un uzkopšana 975 eiro
- () darbinieku atalgojums (gabaldarba samaksa) 10 360 eiro
- () preču realizācija (par pārdoto daudzumu) 3000 eiro
- () administrācijas izmaksas 1 505 eiro

2.1. _____

Ieraksti iekavās, kuras ir pastāvīgās izmaksas (FC) un kuras – mainīgās izmaksas (VC)!

2.2. Uzņēmums ir pārdevis visus 1000 pāru apavu. Viens apavu pāris maksā 56 eiro.

Aprēķini! (Parādi aprēķina gaitu!)

2.2.1. pastāvīgās izmaksas (FC)

$$FC = \underline{\hspace{10em}} = \underline{\hspace{10em}}$$

2.2.2. 1000 vienību ražošanas vidējās mainīgās izmaksas (AVC)

$$AVC = \underline{\hspace{10em}} = \underline{\hspace{10em}}$$

2.2.3. 1000 vienību ražošanas vidējās kopējās izmaksas (ATC)

$$ATC = \underline{\hspace{10em}}$$

Uzmanību! 2. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

2. uzdevuma turpinājums

2.2.4. kopējos ieņēmumus (TR)! TR = _____ = _____

2.2.5. uzņēmuma peļņu!

Peļņa = _____ = _____

2.2.6. Pamato, vai uzņēmumam ir izdevīgāk turpināt ražošanu vai pārtraukt ražošanu!

2.2.7. Pamato, vai uzņēmumam ir izdevīgi ražot 1001. preces vienību, ja kopējās ražošanas izmaksas palielināsies līdz 57 053,50 eiro!

2.2.8. Uzraksti, kas liecina, ka uzņēmums darbojas pilnīgas konkurences tirgū!

2.2. _____

Kopā par
2. uzd.: _____

3. uzdevums (10 punkti).

SIA „Lāse” vadītājs vēlas pieņemt darbā sētnieku. Sētnieka algošanai vadītājs plāno izmaksas, kas nepārsniedz 400 eiro mēnesī. Kalvis, kura apgādībā nav citu personu, ir ieinteresēts veikt šo darbu, bet viņš vēlas saņemt 175 eiro neto darba algu („uz rokas”). Tiek noslēgta vienošanās, ka sētnieka darba algas apmērs būs vienāds ar valstī noteikto minimālo darba algu. Veic aprēķinus (parādi aprēķinu gaitu) un secini, vai SIA „Lāse” vadītājs un Kalvis, noslēdzot vienošanos, ir iekļāvušies sākotnējos nosacījumos!

3.1. Latvijā noteiktās minimālās darba algas apmērs ir _____ eiro _____

3.2. Darba ņēmēja valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas (sociālais nodoklis) procentu likme: _____ % _____

Darba ņēmēja valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas (sociālais nodoklis) summa: _____ eiro _____

3.3. Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamais minimums: _____ eiro _____

3.4. Ar iedzīvotāju ienākumu nodokli apliekamā summa: _____ eiro _____

3.5. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme: _____ % _____

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa summa ir: _____ eiro _____

3.6. Neto darba alga ir: _____ eiro _____

3.7. Darba devēja valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas (sociālais nodoklis) procentu likme: _____ % _____

Darba devēja valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas (sociālais nodoklis) summa: _____ eiro _____

3.8. Darba devēja izdevumi, kas saistīti ar sētnieka algošanu: _____ eiro _____

3.9. Pamato, vai Kalvja sākotnējie nosacījumi ir apmierināti! _____

3.10. Vai uzņēmuma vadītājs ir iekļāvies plānotajās izmaksās? Atbildi pamato ar aprēķiniem! _____

Kopā par
3. uzd.: _____

4. uzdevums (7 punkti).

Jāņa Kalniņa bruto darba alga gadā ir 8 800 eiro. Viņam ir pietiekami daudz brīvu naudas līdzekļu, un viņš grib veikt ieguldījumus, lai saņemtu lielāku summu no iedzīvotāju ienākuma nodokļa atlaidēm. Iepazīsties ar informāciju un atbildi uz jautājumiem! Parādi aprēķina gaitu!

Kā zināms, lai veicinātu ilgtermiņa uzkrājumu veidošanu, Latvijas valsts piešķir iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) atlaides par iemaksām, kas veiktas divos ieguldījumu produktu veidos: 3. pensiju līmenī un uzkrājošajā dzīvības apdrošināšanā.

Uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas līgums var tik slēgts uz vismaz 5 gadiem ar mērķi sakrāt naudu kādai iecerei, un šī līguma laikā tas darbojas arī kā apdrošināšanas ņēmēja dzīvības apdrošināšanas polise. Termiņa beigās klients saņem savu ieguldīto naudu un uzkrātos procentus. LR likums par iedzīvotāju ienākuma nodokli nosaka, ka reizi gadā ir iespējams saņemt no valsts IIN atmaksu 24% apmērā no veiktajām iemaksām dzīvības apdrošināšanas polisē. Tomēr iemaksu summa nevar pārsniegt 10% no personas gada apliekamajiem ienākumiem (bruto ienākumiem).

Iemaksas 3. pensiju līmenī dod iespēju brīvprātīgi veidot papildu uzkrājumus pensijai, ko pārvalda privātie pensiju fondi. Naudas summa, ko iemaksā pensiju fondā, tiek ieguldīta dažādos vērtspapīros. Ja iemaksas privātajā pensiju fondā veic darba ņēmējs, viņam tāpat kā apdrošināšanas līguma gadījumā ir tiesības saņemt likumdošanā paredzētos iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumus, gada beigās iesniedzot dzīvesvietai atbilstošajā Valsts ieņēmumu dienestā ienākumu deklarāciju, kurā atspoguļojas gada laikā pensiju fondā iemaksātās summas. Iemaksu summa nevar pārsniegt 10% no personas gada apliekamajiem ienākumiem (bruto ienākumiem).

Iemaksas privātajos pensiju fondos, apdrošināšanas prēmiju maksājumi un ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību iegādes izmaksas kopā nedrīkst pārsniegt 20 procentus no maksātāja apliekamā ienākuma lieluma.

4.1. Cik lielu naudas summu iesaki ieguldīt uzkrājošajā dzīvības apdrošināšanā, lai par visu šo summu saņemtu IIN atlaides?

4.1. _____

4.2. Cik lielu naudas summu iesaki ieguldīt 3. pensijas līmenī, lai par visu šo summu saņemtu IIN atlaides?

4.2. _____

4.3. Kādu summu Jānis Kalniņš saņems kā IIN atlaidi par šiem abiem noguldījumiem?

4.3. _____

4.4. Uzraksti divus ieguvumus, kāpēc ir izdevīgi veikt iemaksas 3. pensiju līmenī!

- _____
- _____

4.4. _____

4.5. Uzraksti divus ieguvumus, kāpēc ir izdevīgi slēgt uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas līgumu!

- _____
- _____

4.5. _____

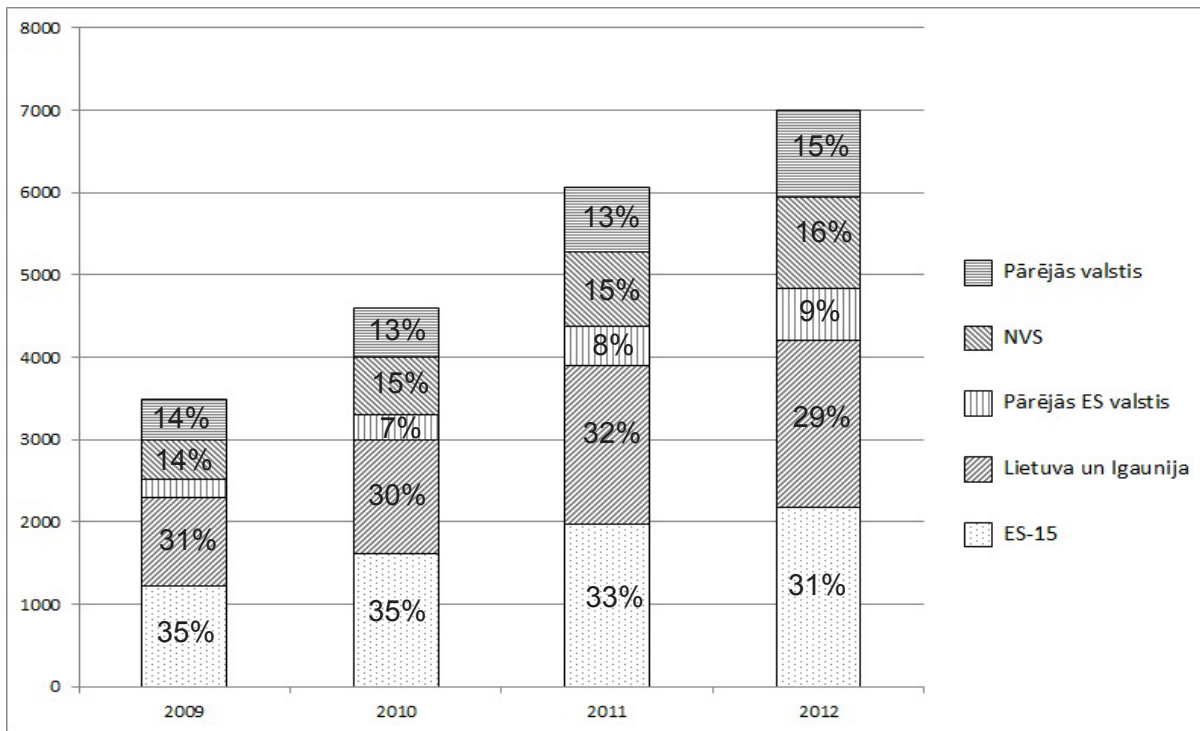
Kopā par
4. uzd.:

5. uzdevums (6 punkti).

Rūpīgi izpēti attēlu, veic nepieciešamos aprēķinus un atbildi uz jautājumiem!

Latvijas eksporta struktūra pa valstu grupām

(milj. latu)

5.1. Kas ir eksports?

5.1. _____

5.2. Ko atspoguļo attēlā redzamā Latvijas eksporta struktūra?

5.2. _____

5.3. Cik liels bija Latvijas eksports 2012. gadā?

5.3. _____

5.4. Kā mainījies Latvijas eksporta struktūra pa valstu grupām laikā no 2010. gada līdz 2012. gadam?

- _____
- _____

5.4. _____

5.5. Kāda ir Latvijas eksporta tendence, sākot ar 2010. gadu?

5.5. _____

Kopā par 5. uzd.: _____

6. uzdevums (6 punkti).

2013. gada 19. martā arodbiedrības rīkoja piketu pie Labklājības ministrijas. Viņu galvenā prasība bija palielināt vecuma pensijas un celt minimālo darba algu.

6.1. Uzraksti, kādi ir arodbiedrību veidošanas mērķi un/vai uzdevumi!

- _____

- _____

6.1. _____

6.2. Uzraksti argumentus minimālās darba algas palielināšanai (no dažādu ekonomikas dalībnieku viedokļa)!

1. viedoklis

2. viedoklis

6.2. _____

6.3. Uzraksti argumentus minimālās darba algas saglabāšanai pašreizējā apjomā (no dažādu ekonomikas dalībnieku viedokļa)!

1. viedoklis

2. viedoklis

6.3. _____

Kopā par
6. uzd.:

**Kopā par
2. daļu:**

EKSĀMENS EKONOMIKĀ
vidusskolai
 2014
 SKOLĒNA DARBA LAPA
3. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

3. daļa (24 punkti).

Viena no aktuālākajām sociālekonomiskajām problēmām, ar kuru sastopas Eiropas Savienība (ES), ir jauniešu bezdarbs. Saskaņā ar *Eurostat* datiem 2013. gadā ES jauniešu (15–24 gadu vecumā) bezdarba līmenis ir 25%, kas nozīmē, ka darbu nevar atrast gandrīz seši miljoni jaunu cilvēku. Latvijā jauniešu vidū bezdarba līmenis ir 22% jeb 9% no visiem reģistrētajiem bezdarbniekiem un ir līdzīgs ar kaimiņvalstīm Igauniju un Lietuvu, kurās tas ir 21,2%.

Vācijas raidorganizācija *Deutsche Welle* lielā bezdarba dēļ mūsdienu jauniešus dēvē par zudušo paaudzi, citi ārvalstu mediji runā pat par bezdarba lāstu jauniešiem.

(Avots: Diena.lv. 2013. gada 25. jūlijs)

Kādi ir galvenie jauniešu bezdarba cēloņi, un kādi pasākumi būtu jāveic, lai iesaistītu jauniešus darba tirgū?

Uzraksti apmēram 200 vārdus garu argumentētu pārspriedumu par šo jautājumu!

Pamato savu viedokli, izmantojot zināšanas ekonomikā, lieto ekonomikas jēdzienus un analizē ekonomisko parādību likumsakarības!

Uzmetums.

EKSĀMENS EKONOMIKĀ
vidusskolai
 2014
 DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

1. un 2. daļas vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Kritēriji	Punktu kopskaits
1. daļa		
1. uzd.	1 punkts par katru pareizu atbildi	21
2. uzd.	1 punkts par katru pareizu atbildi	8
3. uzd.	1 punkts par katru pareizi atzīmētu atbildi, 1 punkts par katru uz ekonomikas likumsakarībām balstītu pamatojumu	10
4. uzd.	1 punkts par katru pareizi ievilkto X (2. rindā ir divas atbildes)	6
Kopā		45
2. daļa*		
1. uzd.	1.1. – 1 punkts par katru pareizi aizpildītu rindu (horizontāli) – kopā 5 p. 1.2. – 1 punkts par pareizi uzrakstītajiem apzīmējumiem pie asīm, norādītajām mērvienībām un pareizi ievērotu mērogu; 1 punkts par pareizi uzzīmētajām līknēm; 1 punkts par pareizi uzrakstītajiem līkņu apzīmējumiem – kopā 3 p. 1.3. – 1 punkts par katru pareizi noteiktu lielumu – kopā 2 p. 1.4. – 1 punkts par katru pareizi aprēķinātu lielumu un elastības koeficienta formulu – kopā 4 p. 1.5. – 1 punkts par pareizu atbildi – kopā 1 p.	15
2. uzd.	2.1. – 1 punkts par pareizi atzīmētām pastāvīgajām izmaksām un 1 punkts par mainīgajām izmaksām – kopā 2 p. 2.2.1. – 1 punkts par pareizi aprēķinātu lielumu 2.2.2. – 1 punkts par pareizi aprēķinātu lielumu 2.2.3. – 1 punkts par pareizi aprēķinātu lielumu 2.2.4. – 1 punkts par pareizi aprēķinātu lielumu 2.2.5. – 1 punkts par pareizi aprēķinātu lielumu 2.2.6. – 1 punkts par pareizu atbildi 2.2.7. – 1 punkts par pareizu atbildi 2.2.8. – 1 punkts par pareizu atbildi	10
3. uzd.	3.1. – 1 punkts par pareizu atbildi 3.2. – 1 punkts par pareizi ierakstītu procentu likmi un pēc tās aprēķinātu lielumu – kopā 1 punkts 3.3. – 1 punkts par pareizu atbildi vai aprēķinātu lielumu 3.4. – 1 punkts par pareizu atbildi vai aprēķinātu lielumu 3.5. – 1 punkts par pareizu atbildi vai aprēķinātu lielumu 3.6. – 1 punkts par pareizu atbildi vai aprēķinātu lielumu 3.7. – 1 punkts par pareizi ierakstītu procentu likmi un pēc tās aprēķinātu lielumu – kopā 1 punkts 3.8. – 1 punkts par pareizu atbildi 3.9. – 1 punkts par pamatotu atbildi 3.10. – 1 punkts par pamatotu atbildi	10
4. uzd.	4.1. – 1 punkts par katru pareizi aprēķinātu lielumu un parādītu aprēķina gaitu 4.2. – 1 punkts par katru pareizi aprēķinātu lielumu un parādītu aprēķina gaitu 4.3. – 1 punkts par katru pareizi aprēķinātu lielumu un parādītu aprēķina gaitu 4.4. – 1 punkts par katru pareizu atbildi – kopā 2 p. 4.5. – 1 punkts par katru pareizu atbildi – kopā 2 p.	7

5. uzd.	5.1. – 1 punkts par pareizu atbildi 5.2. – 1 punkts par pareizu atbildi 5.3. – 1 punkts par pareizu atbildi 5.4. – 1 punkts par katru pareizu atbildi – kopā 2 p. 5.5. – 1 punkts par pareizu atbildi	6
6. uzd.	6.1. – 1 punkts par katru pareizu atbildi – kopā 2 p. 6.2. – 1 punkts par katru pareizu atbildi – kopā 2 p. 6.3. – 1 punkts par katru pareizu atbildi – kopā 2 p.	6
Kopā		54

*Ja skolēns kļūdījies kādā risinājuma solī, tad viņš nesaņem punktu par šo soli, bet turpmākā risinājuma vērtējumu tas neietekmē, ja darbības veiktas pareizi ar kļūdainu starprezultātu.

3. daļa**

Kritēriji Punkti	1 Saturs un organizācija	2 Analīze un argumentācija	3 Ekonomikas fakti un likumsakarības	4 Ekonomikas terminu lietojums un pareizrakstība
3	Saturs pilnībā atbilst tēmai. Domas izklāstītas skaidri, formulēta galvenā ideja.	Izklāstot viedokli, argumentācijā pamatojas uz atbilstošiem ekonomikas faktiem, ir atklātas un izklāstītas cēloņsakarības.	Korekts faktu un likumsakarību lietojums, ir atklātas likumsakarības.	Korekts ekonomikas terminu un jēdzienu lietojums. Nav kļūdu ekonomikas terminu un jēdzienu rakstībā. Ievēroti rakstības pamatlikumi.
2	Saturs pamatā atbilst tēmai. Apraksts vispārīgs, bet izklāsts loģiski organizēts.	Izklāstot viedokli, argumenti vai pretargumenti ir vispārīgi, nepārliecinoši.	Ekonomikas faktu un likumsakarību lietojumā pieļautas dažas nebūtiskas kļūdas.	Jēdzienu un terminu lietojumā pieļautas nebūtiskas neprecizitātes. Pieļautās kļūdas netraucē uztvert saturu.
1	Apraksts primitīvs, vāji organizēts informācijas izklāsts.	Viedoklis izklāstīts fragmentāri, nepārliecinoša argumentācija.	Minēti daži ekonomikas fakti, nav atklātas likumsakarības.	Būtiskas kļūdas ekonomikas terminu lietojumā vai pareizrakstībā. Teikumu uzbūve un pareizrakstības kļūdas traucē uztvert saturu.
0	Neatbilst tematam, tālāk nav vērtējams.	Nav viedokļa un argumentācijas.	Nav minēti ekonomikas fakti un likumsakarības.	Nav lietoti ekonomikas termini.

** 3. daļā iegūtais punktu skaits jāreizina ar 2.

Kopā par 3. daļu – 24 punkti.